

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/8575,Konferencja-naukowa-Konspiracja-antykomunistyczna-na-Ziemi-Lubuskiej-w-latach-19.html>
03.05.2026, 14:10

Konferencja naukowa „Konspiracja antykomunistyczna na Ziemi Lubuskiej w latach 1945-1956” - Zielona Góra, 21 maja 2012

01.03.2012

21 maja 2012 r. w Zielonej Górze pod Patronatem Honorowym Marszałek Województwa Lubuskiego Elżbiety Polak odbyła się konferencja naukowa „Konspiracja antykomunistyczna na Ziemi Lubuskiej w latach 1945-1956”, zorganizowana przez Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Poznaniu we współpracy z Wojewódzką i Miejską Biblioteką Publiczną im. C. K. Norwida w Zielonej Górze. Zamierzeniem konferencji była próba przedstawienia założeń programowych, celów i form działalności różnych struktur konspiracji antykomunistycznej na Ziemi Lubuskiej, a także działań aparatu bezpieczeństwa i represji wobec jej uczestników.

Obrady toczyły się w trzech blokach tematycznych:

I. Konspiracja antykomunistyczna w perspektywie ogólnopolskiej i regionalnej

Referaty wygłoszone w tej części dotyczyły ogólnopolskich i regionalnych aspektów działalności konspiracyjnej w latach 1945-1956 (np. problemów związanych z jej zasięgiem terytorialnym, periodyzacją, formami organizacyjnymi, metodologią badań, ect.). Obszerny referat wprowadzający wygłosił dr Tomasz Łabuszewski – naczelnik OBEP IPN w Warszawie. Przedstawił on genezę konspiracji, najważniejsze aspekty działalności podziemia niepodległościowego, jego ramy chronologiczne oraz problemy badawcze związane z tą problematyką. Prof. Marek Ordyłowski mówił natomiast o przemianach społeczno-politycznych po II wojnie światowej i specyfice ziem zachodnich. Mało znane działania UB, prowadzone w ramach akcji krypt. „X” wobec osób pochodzących z Wileńszczyzny, przedstawił w swoim wystąpieniu prof. Piotr Niwiński. Z kolei prof. Bohdan Halczak omówił losy grupy kurierskiej OUN, która przedostała się z Zachodu przez „zieloną granicę” i próbowała nawiązać kontakt z konspiracją ukraińską.

II. Konspiracja antykomunistyczna na Ziemi Lubuskiej

Tematami referatów wygłoszonych w części drugiej były historia organizacji konspiracyjnych na Ziemi Lubuskiej, formy i specyfika działalności podziemnej na tym terenie, sylwetki dowódców lub aktywnych uczestników konspiracji lat 1945-1956. Działalność Konspiracyjnego Związku Harcerstwa Polskiego przybliżył dr Przemysław Bartkowiak, historię Związku byłych Partyzantów „Warta” omówiła dr Agnieszka Łuczak, dzieje konspiracji poakowskiej w Międzyrzeczu przedstawił Andrzej W. Kaczorowski, Przemysław Zwiernik natomiast referował historię Konspiracyjnego Związku Patriotów Polskich. Wystąpienie prof. Wiesława Hładkiewicza poświęcone było sylwetce prof. Józefa Wyrwy ps. „Furgalski”, „Szary”, zaś prelekcja dr. Daniela Koteluka - represjom wobec byłych działaczy niepodległościowych - członków Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego.

III. Propaganda i pamięć

Referaty wygłoszone w ostatniej części odnosiły się do sposobów przedstawiania powojennego

podziemia w latach 1945–1956 w oficjalnych środkach propagandy, a także do problemów związanych z upamiętnianiem działalności konspiracyjnej po zmianach politycznych w 1989 r. i obrazowi konspiracji we współczesnej pamięci społecznej. Prof. Bogumiła Burda omówiła sposoby przedstawiania konspiracji antykomunistycznej w podręcznikach szkolnych i aktualną wiedzę na ten temat wśród uczniów szkół zielonogórskich. O współczesnych problemach związanych z dyskusją prasową odnoszącą się do obchodów Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych mówił dr Krzysztof Wasilewski. Marcin Jurek przypomniał ataki propagandy komunistycznej, skierowane przeciwko działalności Józefa Kurasia „Ognia”, a dr Eligiusz Podolan omówił sposób relacjonowania w „Głosie Wielkopolskim” procesu członków Polskiego Związku Wojskowego Obwód „Maria”.

Patronat honorowy: Marszałek Województwa Lubuskiego

Patroni medialni:

PROGRAM KONFERENCJI

Otwarcie konferencji (godz. 9.30)

dr Andrzej Buck – dyrektor Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Zielonej Górze

dr Rafał Reczek – dyrektor Instytutu Pamięci Narodowej Oddział w Poznaniu

I. Konspiracja antykomunistyczna w perspektywie ogólnopolskiej i regionalnej (godz. 9.45 – 11.15)

- 1. dr Tomasz Łabuszewski (OBEP IPN w Warszawie), *Formy działalności podziemia niepodległościowego. Problemy badawcze*
- 2. dr hab. Marek Ordyłowski, prof. DSW (Dolnośląska Szkoła Wyższa we Wrocławiu), *Specyfika ziem zachodnich w kontekście przemian społeczno-politycznych po II wojnie światowej*
- 3. dr hab. Piotr Niwiński, prof. UG (Uniwersytet Gdański), *Akcja „X”*
- 4. dr hab. Bohdan Halczak, prof. UZ (Uniwersytet Zielonogórski), *Pobyty grupy kurierskiej OUN na Ziemi Lubuskiej w 1949 r.*

Dyskusja na referatami i przerwa (godz. 11.15 – 12.05)

II. Konspiracja antykomunistyczna na Ziemi Lubuskiej (godz.12.05 – 14.20)

- 1. dr Przemysław Bartkowiak (Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. C. Norwida w Zielonej Górze), *Powstanie i funkcjonowanie Konspiracyjnego Związku Harcerstwa Polskiego w*

Nowej Soli w 1946 roku

- 2. dr Agnieszka Łuczak (OBEP IPN w Poznaniu), *Związek byłych Partyzantów „Warta” w Międzyrzeczu w latach 1945-1946*
- 3. Andrzej W. Kaczorowski, *Konspiracja poakowska w Międzyrzeczu 1945-1946. Stefan Vorbrodt pseud. Kusy i 9 straconych w Poznaniu*

Przerwa (godz. 13.05 - 13.20)

- 4. dr hab. Wiesław Hładkiewicz, prof. UZ (Uniwersytet Zielonogórski), *Zielonogórski epizod prof. Józefa Wyrwy (ps. Furgalski, Szary) w drugiej połowie lat 40. XX wieku*
- 5. Przemysław Zwiernik (OBEP IPN w Poznaniu), *Konspiracyjny Związek Patriotów Polskich - przykład budowy ponadregionalnej organizacji podziemnej w latach 1949-1950*
- 6. dr Daniel Koteluk (Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Czerwieńsku), *Represje wobec byłych działaczy niepodległościowych w Zjednoczonym Stronnictwie Ludowym w województwie zielonogórskim w latach 1950-1956*

Przerwa (godz. 14.20 - 15.30)

III. Propaganda i pamięć (godz. 15.30 - 16.50)

- 1. dr hab. Bogumiła Burda, prof. UZ (Uniwersytet Zielonogórski), *Przedstawienie podziemia powojennego w latach 1945-1956 we współczesnych podręcznikach do nauki historii i w świadomości uczniów szkół zielonogórskich*
- 2. Marcin Jurek, *Wizerunek Józefa Kurasia „Ognia” w propagandzie komunistycznej*
- 3. dr Eligiusz Podolan (Biblioteka Neofilologiczna Uniwersytetu Zielonogórskiego), *Proces Polskiego Związku Wojskowego Obwód „Maria” na łamach „Głosu Wielkopolskiego” w 1946 roku*
- 4. dr Krzysztof Wasilewski (Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Z. Herberta w Gorzowie Wielkopolskim), *Bohaterowie czy bandyci? Debata prasowa w Polsce nad Narodowym Dniem Pamięci Żołnierzy Wyklętych*

Dyskusja i relacje świadków historii (godz. 16.50 - 17.30)

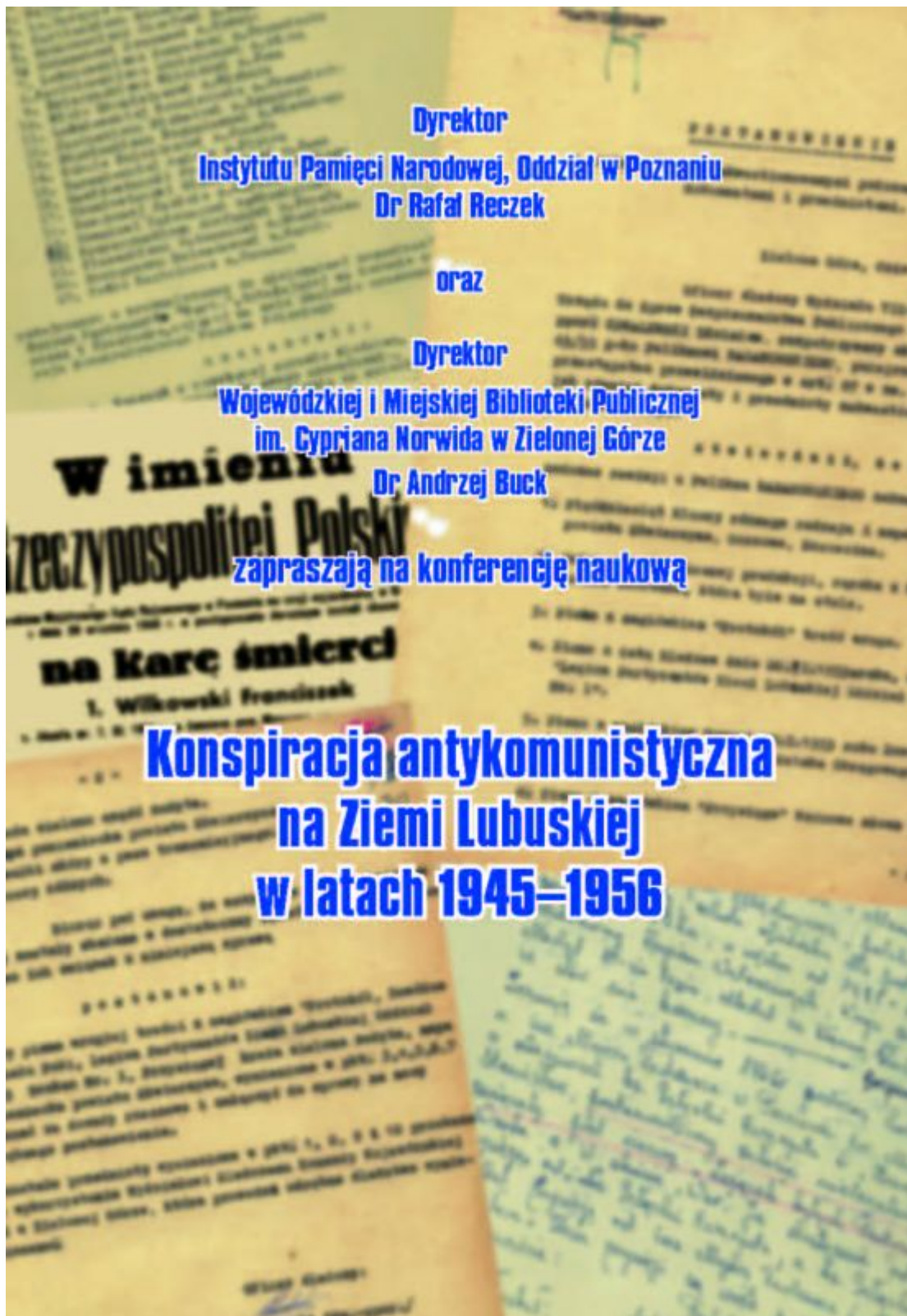
Zielona Góra, Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. C. Norwida, al. Wojska Polskiego 9, Sala Dębowa

Zapraszamy!

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Lubuskie
Warte zachodu

**Dyrektor
Instytutu Pamięi Narodowej, Oddział w Poznaniu
Dr Rafał Reczek**

oraz

**Dyrektor
Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej
im. Cypriana Norwida w Zielonej Górze
Dr Andrzej Buck**

zapraszają na konferencję naukową

**Konspiracja antykomunistyczna
na Ziemi Lubuskiej
w latach 1945–1956**

Zaproszenie_male.jpg

Pliki do pobrania

[Plakat \(pdf, 1.21 MB\)](#)